

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: **Životní styl a jídlo: Nákupní a stravovací návyky v české společnosti**

Autor práce: Bc. Barbora Hynková

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Cílem hodnocené magisterské práce je studium nákupních a stravovacích návyků české populace s využitím modelu FRL (food related lifestyle). Téma práce je velmi aktuální, cíle a předložené hypotézy považují za vhodně zvolené, vycházejí z teoretických podkladů práce.

Autorka v úvodní části práce přehledně a podrobně popsala jak faktory ovlivňující stravovací návyky, tak spotřebitelské chování a jeho vývoj v ČR v posledních dvaceti letech. Koncept FRL je v teoretické části práce popsán velmi dobře, v praktické části je potom využit k vlastnímu výzkumu.

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

Autorka v práci využila množství odborné literatury a zdrojů, které jsou dobře citovány.

Teoretická část je pečlivě zpracovaná, přehledně shrnuje velké množství poznatků.

Za jedinou větší chybu při práci s literaturou považují tvrzení ze stránky 16 „V Česku za posledních 15 let razantně vzrostl počet dětí s nadváhou a oproti zemím západní Evropy, kde se daří nadváhu u dětí eliminovat, (WHO 2016)“. Citace uvedená v práci odkazuje pouze na hlavní stránku WHO, takže není prakticky možné dohledat konkrétní zdroj informace, navíc na stejných stránkách WHO (<http://www.euro.who.int/en/health-topics/noncommunicable-diseases/obesity>) nalezneme tuto informaci: Obezita je jedním z největších problémů veřejného zdraví 21. století. Její prevalence se od 80. let ztrojnásobila v mnoha zemích evropského regionu WHO a počet postižených se nadále zvyšuje alarmujícím tempem, zejména u dětí.

Také by bylo dobré doplnit citace ke tvrzení „ve srovnání s jinými národy patří stravovací návyky Čechů k těm horším.“ ze str. 11 a „Lidé jsou více otevření novým věcem a nebojí se změně.“ ze str. 14.

Odborná literatura v dané problematice je velmi rozsáhlá, je proto potřeba dávat si pozor, aby při citaci nebyly uváděny bez patřičného komentáře rozporné informace, např. vliv životního stylu na zdraví je 50% (str. 13, citace chybí) proti 80 % (str. 15).

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Metodika práce vychází z konceptu FRL. Vzhledem k neexistenci vhodné databáze bylo potřeba realizovat vlastní šetření. Jako metoda výběru osob do studie byla zvolena metoda tzv. sněhové koule (snowball sample), která umožní provést vlastní průzkum levně a relativně rychle. Autorka správně upozorňuje i na nevýhody této metody, tj. že nezískala reprezentativní vzorek, a že tedy

není možné převést statistické závěry ze vzorku na celou populaci. Tyto úvahy ale patří spíše do diskuse než do kapitoly metodika.

Správně je také uvedeno, že praktická část má charakter pilotního průzkumu (str. 40), nicméně v závěru na to autorka trochu zapomíná a mohlo by se zdát, že výsledky prezentuje jako obecně platné

Autorka použila vlastní, zkrácený dotazník, což je jistě možné. Je ovšem potřeba velmi pečlivě zvážit znění otázek. Především by tak problémům např. s otázkou zjišťující zaměstnání respondentů. Přílišné roztržitosti odpovědí se lze vyhnout např. zvolením uzavřeného typu otázky.

Za poněkud diskutabilní považuji otázky, na základě kterých byli respondenti rozděleni na ty, kteří se zajímají / dodržují zdravý životní styl. Takovéto rozdělení bude vždy do určité míry nepřesné, bylo by proto dobré tuto nejistotu zmínit v diskusi a jednoznačně se rozhodnout, zda jde o dodržování či jen zájem o životní styl.

Statistické metody jsou správně zvolené. U kontingenčních tabulek chybí v metodice popis významu standartních reziduí, shluková a především faktorová analýza by měly být podrobněji popsány. Chybí informace, které proměnné vstoupily do shlukové analýzy a nejsou definovány výstupy z faktorové analýzy.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

Výsledky jsou pečlivě zpracovány a přehledně prezentovány.

Za zvážení by nicméně stálo vedle absolutních čísel i uvedení procent v kontingenčních tabulkách. V případě hodnocení kvalitativních aspektů potravin bych doporučila místo průměru z pětibodové škály uvádět procenta jednotlivých kategorií a zvolit sloupcový graf, který by měl větší vypovídající hodnotu.

V diskusi je uvedeno „Otestovaly jsme ovšem vliv vzdělání na jednotlivé kvalitativní aspekty potravin a signifikantní výsledky jsme zaznamenaly u čerstvosti a ceny“. V části výsledky ale tyto testy nejsou uvedeny a obecně platí, že diskutovány by měly být pouze v textu uvedené výsledky. Navíc vliv vzdělání jako jedné z nejdůležitějších socioekonomických determinant by mohl být zajímavý.

Výstupy statistických analýz jsou správně interpretovány. Za nejcennější považuji část týkající se segmentace spotřebitelů vycházející z výsledků shlukové analýzy. Autorka velmi pěkně prezentuje zjištěné výsledky a v diskusi je porovnává s výsledky zahraničních studií.

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

Závěry práce jsou zformulovány jasně a přehledně. Autorka v diskusi odpovídá na všechny zkoumané hypotézy a zjištěné výsledky komentuje. V závěru nechybí odkaz na možné využití práce k lepšímu zaměření preventivních programů na nejvíce ohrožené segmenty populace. V diskusi oceňuji srovnání vlastních výsledků segmentace spotřebitelů s odbornou literaturou. Jako ne úplně šťastné se naopak jeví konstatování, že „můžeme tak říct, že základní demografické charakteristiky respondentů nijak zásadně neovlivňují jejich postoje ke zdravému životnímu stylu“. Zde, by bylo na místě upozornit, že jde o výsledky pouze vlastní studie.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: **výborná** / **velmi dobrá** / dobrá / nevyhovující

Komentář (vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.)

Práce je po formální stránce velmi dobře napsaná. Je v ní pouze malé množství nepřesností nebo překlepů. Struktura celé práce je přehledná a dobře popsána. Teoretická část je psána čtivě a dobrou češtinou, jen někdy jsou zvoleny méně obratné formulace, většinou u částí vycházejících ze zahraniční literatury.

Grafy, obrázky a tabulky jsou na dobré úrovni, pečlivě zpracované, pouze u tabulky 17 bych doporučila i slovní popis komponent.

Celkový rozsah práce odpovídá požadavkům na diplomovou práci.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce (vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Předkládaná magisterská práce se věnuje stále aktuálnímu tématu životního stylu, a to z hlediska studia nákupních a stravovacích návyků populace. Celá práce je zpracována velmi dobře, s jasným členěním a přehlednou úpravou. Teoretická část, včetně prezentace konceptu FRL je velmi pěkně napsána, s využitím množství odborné literatury. Koncept FRL je využit v praktické části, která je přehledně a pečlivě zpracovaná. Použité statistické metody jsou odpovídající, a výsledky jsou správně interpretovány. Závěry práce, tj. možné využití konceptu FRL pro zvýšení efektivity preventivních programů považuji za přínosné.

Předloženou práci **doporučuji** / nedoporučuji-k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

Jaký byste očekávala vztah mezi životním stylem a socioekonomickými ukazateli v případě studie na reprezentativním vzorku populace ČR?

Datum:

4.září 2017

Autor posudku:

MUDr. Kristýna Žejglicová

Podpis: